

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/1
KARAR NO : 1983/3

K A R A R

ÖZET :Özel hukuk hükümlerine göre,
yapılan bir sözleşmenin uygulanması
nedeniyle doğan anlaşmazlığına ilişkin
davanın Adli Yargı yerinde görülmesi
gerektiği hk.

Davacı : Haydar Boz
Vekili : Av.Ali Ertekin
Davalı : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
Vekili : Av.Bülent Özenen

K O N U : Davacı vekili, davalı idarenin Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin ilaç ve tıbbi malzeme ihtiyacını temin için, teklif almak suretiyle yaptığı ihaleyi müvekkilinin kazandığını ve tıbbi malzemeyi teslim ettiğini, müvekkilinin şartnameye göre ihracaatta vergi iadesinden de yararlanacağını düşünerek teklifde bulunduğunu ancak, davalı idarenin şartnameye aykırı biçimde davrandığını, gümrük çıkış beyannamelerini yanlış düzenliyerek müvekkilini ihracaatçı olarak göstermediğini, bu nedenle müvekkilinin ihracaatta vergi iadesinden yararlanmadığını, davalı idarenin (isteme rağmen) gümrük çıkış beyannamelerinde düzeltmediğini, ihracatta vergi iadesinden yararlanamayan müvekkilinin 124.208 lira zarara uğradığını ileri sürerek bu zararın tazmini istemi ile Ankara Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açmıştır.

Ankara Asliye 10.Hukuk Mahkemesi: Davayı husumet yönünden reddetmiş, davacı vekilinin temyiz istemi üzerine, konuyu inceleyen Yargıtay 4.Hukuk Dairesi; olayda söz konusu edilen hususun, ihale şartnamesi ile ilgili bulunmadığı, davalı bakanlığın bir idari kademesinin yanlış bir işlemi ile ilgili bulunduğu, bu tür kusurdan doğan tazminat isteğinin genel mahkemelerde görülmesine yasal imkân bulunmadığı, olayda bir husumet kusuru olup olmadığının ancak İdari Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, bu nedenle de dava dilekçesinin yargı yeri bakımından reddine karar verilmesi gerekirken, husumet yönünden reddine karar verilmesinin bozmayı gerektirdiğini belirterek hükmün bozulmasına karar vermiştir.

Ankara Asliye 10.Hukuk Mahkemesi: 19-3-1979 gününde, esas-1979/129, karar-1979/160 sayı ile; bozma ilâmına uyulduğunu belirterek, davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

Davacı vekili, bu kez uğranılan zararın tazmini istemi ile davalı bakanlık aleyhine Danıştay'da dava açmıştır.

Danıştay 12.Dairesi: 23-4-1981 günü, esas-1979/2557, karar-1981/873 sayı ile; 521 sayılı Danıştay Kanununun 30.maddesi İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılacak davalar ile idari işlemler ve eylemlerden dolayı hakları muhtemel olanlar tarafından açılacak davaların Danıştay'ın görevi içinde olduğunu, dava konusu olayda ise davacı ve davalı idare arasındaki alım satım sözleşmesi dışında, davalı bakanlığın bir idari kademesinin gümrük çıkış beyannamesini yanlış düzenlemesi işleminin, bakanlığın yürüttüğü hizmetle ilgili görülüp değerlendirilmesi olanağı bulunmadığı, bu uyuşmazlığın davacı ile davalı idare arasındaki yapılan alım satım sözleşmesinin yorumu suretiyle çözümünün gerektiği, taraflar arasında özel hukuk hükümlerine göre yapılan sözleşmeden doğan anlaşmazlığa bakma ve çözümünün Adli Yargı yerine ait olduğunu belirterek davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

Böylece; Ankara Asliye 10.Hukuk Mahkemesi ile Danıştay 12.Dairesinin kesinleşen ve kesin kararları arasında 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirlenen görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Mesut Akan, Zekâi Özdil, Şerafettin Kaya, Erçetin Yorgancıoğlu, Mustafa Şahin ve Mehmet Karaarslan'ın katılmaları ile yaptığı, 17-1-1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Danıştay Başsavcılığının Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Danıştay Başsavcısı Ali Rıza Alpaslan'ın aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dosyadaki belgelere göre, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Kıbrıs Türk Federasyonu Devleti'nin ihtiyacını karşılamak ve beşeli de K.T.F.D. Sağlık İşleri Bakanlığınca ödenmek üzere piyasadan teklif almak suretiyle ilaç ve tıbbi malzeme alınmasına karar vermiştir. Bu konuda düzenlenen şartnamede satın alınacak ilaç ve tıbbi malzemelerin davalı idareye ait Esenboğa Ana Depo ve Tamirhane Müdürlüğünde Kıbrıs Türk Cemaati Temsilcisine teslim edileceği, yapılacak ihracatta vergi iadesine ilişkin 9-9-1975 günlü, 7/10624 sayılı kararın dikkate alınarak teklif yapılması gerektiği öngörülmüş ve bu şartlar çerçevesinde yapılan teklif Sağlık Bakanlığınca da kabul edilerek "alım-satım akti" oluşmuştur.

Davacı, davalı idarenin gümrük çıkış beyannamelerini yanlış düzenlediğini, ihale şartnamesinin 7. maddesine aykırı davrandığını, ihracatçı olarak kendisinin değil, davalı bakanlığın gösterildiğini, bu nedenle ihracatta vergi iadesi isteminin TC Merkez Bankası ve Ticaret Bakanlığınca reddedildiğini, bu yönden zarara uğradığını ileri sürerek, bu meblâğın tazminat olarak davalı idareden tahsilini istemiştir.

2577 sayılı yasa'nın 1. maddesinin de idari işlemler hakkında yetki, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam Yargı davaları ve genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaların İdari Yargı yerlerinde görülmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

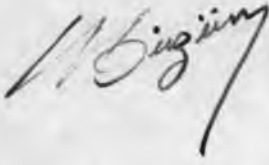
Dava konusu olayda ise, davacı ve davalı idare arasındaki alım satım sözleşmesi dışında, davalı bakanlığın bir idari kademesinin gümrük çıkış beyannamesini yanlış düzenlemesi işleminin, bakanlığın yürüttüğü hizmetle ilgili görülerek buna göre değerlendirilmemesi gerekir. Çünkü yukarıdan beri açıklandığı üzere taraflar arasındaki anlaşmazlığın çözümünü sözleşme ve şartname hükümlerine göre ihracatçının kim olacağı hususunun saptanması oluşturmaktadır.

Hiç kuşkusuz taraflar arasında özel hukuk hükümlerine göre yapılan bir sözleşmenin yorumundan doğan anlaşmazlığın çözümü Adli Yargı yerine aittir.

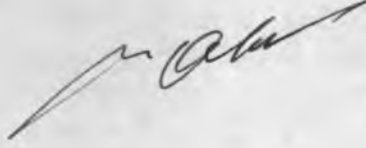
Bu nedenle, Ankara Asliye 10. Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara Asliye 10. Hukuk Mahkemesinin 19-3-1979 günlü, esas-1979/129, karar-1979/160 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 17-1-1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

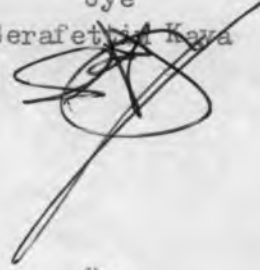
Üye
Mesut Akan

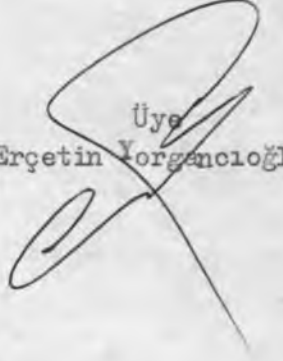
Üye
Zekai Özdiil

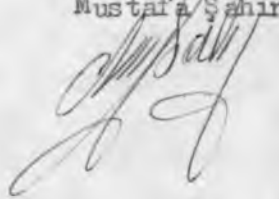
Üye
Şerafettin Kaya

Üye
Erçetin Yorgancıoğlu

Üye
Mustafa Şahin

Üye
Mehmet Karaarslan

D/E.